

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА «ЗЕЛЕНОГО» ЗРОСТАННЯ В УКРАЇНІ

головний радник **Потапенко В.Г.**
Інститут стратегічних досліджень «Нова Україна» (Україна)

«Зелене» зростання – це нове зростання більш ресурсоефективне, чисте та стійке, яке не сповільнює соціально-економічний розвиток. До основних принципів «зеленого» зростання відносять:

- більшу рівність і справедливість розподілу ресурсів між народами, поколіннями, статями;
- обмеження негативних соціальних наслідків і впливу на навколишнє середовище;
- розуміння високої цінності природного і соціального капіталу (інтерналізація зовнішніх екологічних витрат; впровадження «зеленого» обліку; оцінки витрат за період життєвого циклу продукції; поліпшення управління)
- ефективність використання ресурсів;
- стійке споживання та виробництво;
- створення «зелених» робочих місць.

Підвищення ресурсоефективності та впровадження програми більш чистого виробництва є системним завданням, яке потребує трансформації багатьох галузей життя України, як перший етап на шляху до «зеленого» зростання». Це важливе інституційне завдання на першому етапі потребує аналізу національної нормативно-правової бази.

Законодавча база в сфері, що стосується «зеленого», як і в інших областях є досить строкатою та різною як за якістю правових документів так і за рівнем відповідності реальній політиці (Таблиця).

Нормативно-правова база здебільшого складається з:

- Конституції України;
- Законів України;
- Указів Президента України,
- Постанов та Розпоряджень Кабінету міністрів України,
- Наказів та листів керівників центральних органів виконавчої влади.

Якщо проаналізувати такий напрямок «зеленого» зростання як «низьковуглецева» економіка в Україні, то господарська діяльність регламентується наступними нормативними документами:

- Постанова Кабінету міністрів України «Про формування і ведення Національного електронного реєстру антропогенних викидів та абсорбції парникових газів» від 28.05.2008 року № 504;
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки, розгляду, схвалення та реалізації проєктів, спрямованих на скорочення обсягу антропогенних викидів парникових газів» від 22.02.06 № 206;
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку розгляду, схвалення та реалізації проєктів цільових екологічних (зелених) інвестицій у період дії зобов'язань сторонами Кіотського протоколу до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату» від 22.02.08 № 221;
- Наказ Нацєкоінвестагентства «Про затвердження Вимог до документів, у яких обґрунтовуються обсяги антропогенних викидів та абсорбції парникових газів, для отримання листа-підтримки власником джерела викидів, на якому планується реалізація проєкту спільного впровадження» від 25.06.08 № 32;
- Наказ Нацєкоінвестагентства «Про затвердження Вимоги до підготовки проєктів спільного впровадження» від 25.06.08 № 33.

На сьогоднішній день правове регулювання в сфері підвищення ресурсоефективності та більш чистого виробництва здійснюються, головним чином, не на основі застосування Законів України, а на основі нормативних документів, таких як Укази Президента України,

Постанови та Розпорядження Кабінету міністрів України, Наказів та листів центральних органів виконавчої влади.

Ситуація, що склалася, фактично, обмежує можливості підприємств, місцевих громад та громадських організацій захищати свої права в судах, зокрема щодо «зеленого» зростання.

Закони України та Кодекси України, що стосуються «зеленого» зростання прийняті в різні роки відрізняються за якістю, структурою.

Законодавчі акти України Радянської Соціалістичної Республіки, прийняті на початку 90-х років минулого століття, такі як «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про освіту» з одного боку, є базовими у правовому регулюванні в своїй сфері, а з іншого є здебільшого декларативними і не відповідають реаліям сучасної політики.

Аналіз законодавства з питань, що мають відношення до «зеленого» зростання свідчить, що законодавчі акти на сьогоднішній день не складають навіть половини нормативно правової бази, що регулюють ці питання.

Таким чином, можна зробити висновки:

- нормативно-правова база «зеленого» зростання складається, здебільшого, з підзаконних актів, що не дозволяє захищати бізнесу свої права в судах, що обмежує розвиток та залучення інвестицій;
- існуючі Закони України в сфері «зеленого» зростання мають у багатьох випадках декларативний характер, а практична регуляція здійснюється на основі підзаконних актів;
- необхідно прийняття пакету Законів України, гармонізованих з законодавчою базою Європейського Союзу в сфері «зеленого» зростання.

Потапенко, В.Г. Нормативно-правова база "зеленого" зростання в Україні [Текст] / В.Г. Потапенко // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 6-8 травня 2014 р.: у 2-х т. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, О.В. Люльова. - Суми : СумДУ, 2014. - Т.1. - С. 155-156.